

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/zsrs/102267,Moskwa80-Zbojkotowana-Olimpiada.html>

Misza - oficjalna maskotka Igrzysk w Moskwie na rosyjskim znaczku pocztowym (fot. domena publiczna)

ARTYKUŁ

Moskwa'80. Zbojkotowana Olimpiada

OKRES HISTORYCZNY

(1980-1990) Epoka Solidarności

Autor: WOJCIECH KUJAWA 19.07.2023

W lutym 1980 r. prezydent USA Jimmy Carter zaapelował o bojkot nadchodzących igrzysk olimpijskich w Moskwie. Powodem była inwazja Związku Radzieckiego na Afganistan, dokonana w 1979 r. Apel spotkał się z szerokim odzewem społeczności międzynarodowej, dzięki czemu Polacy

przywieźli z tych igrzysk rekordową liczbę medali.

19 lipca 1980 r. rozpoczęły się XXII Letnie Igrzyska Olimpijskie w Moskwie. Choć zmagania te – po raz pierwszy rozgrywane w kraju za żelazną kurtyną – miały być zawodami przyjaźni, zostały one zbojkotowane przez większość państw zachodnich ze względu na wkroczenie wojsk sowieckich do Afganistanu w 1979 r. Łącznie w stolicy ZSRS zabrakło reprezentantów 63 reprezentacji (część nie przyjechała ze względów ekonomicznych), w tym Stanów Zjednoczonych, Kanady, Norwegii, Republiki Federalnej Niemiec.

Plakat rozlepiany m.in. w Krakowie i Warszawie przez osoby związane z KOR i SKS. Ze zbiorów AIPN

Na celowniku bezpieczeństwa

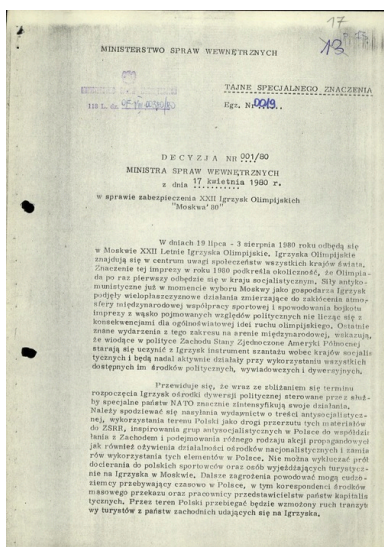
Polska jako jeden z krajów tzw. demokracji ludowej wysłała swoich sportowców do Moskwy. Do stolicy Związku Sowieckiego wyjechało z kraju też wiele grup turystycznych. Sprawilo to, że okres igrzysk był dla polskich służb czasem niezwykle intensywnej pracy. Wystarczy tylko wspomnieć, że w działania operacyjne zaangażowano ponad 200 funkcjonariuszy oraz blisko 1000 tajnych współpracowników. „Operacyjną ochronę” realizowano w ramach sprawy obiektowej o kryptonimie „Moskwa 80”. Obawiano się przede wszystkim

„inspiracji obywateli PRL do podejmowania działalności antysocjalistycznej”.

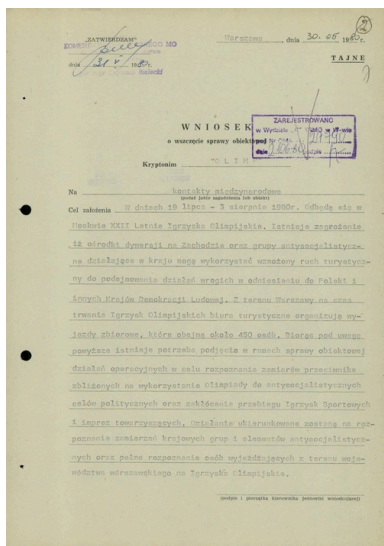
Jak podano w meldunku operacyjnym z grudnia 1979 r.:

„[...] uzyskano szereg informacji świadczących o czynionych przygotowaniach przez różne ugrupowania reakcyjne działające na terenie państw kapitalistycznych, jak ośrodki dywersji ideologicznej i politycznej, służb specjalnych, organizacji antyradzieckich, do prowadzenia bojkotu lub zakłócania przebiegu imprez sportowych i towarzyszących w okresie trwania igrzysk”.

W związku z tym szczególnie bacznie przyglądano się osobom i grupom uważanym za antysystemowe. Przeprowadzono szereg operacji skierowanych zarówno wobec członków opozycji demokratycznej, jak i recydywistom, hippisom czy narkomanom.

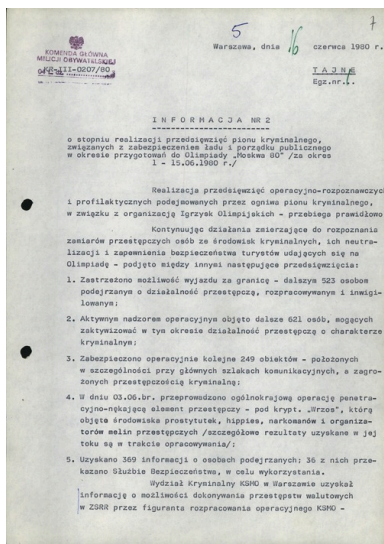
**Pierwsza strona decyzji nr 001/80
ministra spraw wewnętrznych z
dnia 17 kwietnia 1980 r. w
sprawie zabezpieczenia XXII
Letnich Igrzysk Olimpijskich
„Moskwa 80”. Ze zbiorów
AIPN.jpg**

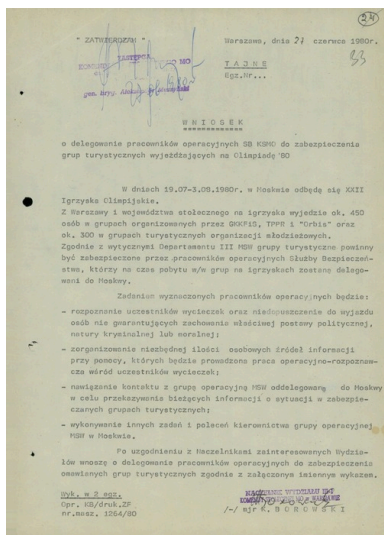
**Wniosek o wszczęcie sprawy
obiektywnej krypt. „Olimp”
(pierwsza strona), 30 maja 1980
r. Ze zbiorów AIPN**

„Operacyjnej ochronie” poddano oczywiście osoby udające się do Moskwy. Na potrzeby igrzysk utworzono specjalną grupę operacyjną, liczącą 20 osób, którą delegowano do stolicy ZSRS. Wcześniej wszyscy sportowcy zostali dokładnie sprawdzeni, a już na miejscu – w wiosce olimpijskiej – ulokowano razem z nimi dwóch funkcjonariuszy bezpieczeństwa. Byli oni wspierani przez tajnych współpracowników znajdujących się wśród działaczy czy samych sportowców.

Podobnie rzecz przedstawiała się w przypadku dziennikarzy relacjonujących zawody sportowe – najpierw zostali starannie wyselekcjonowani, a potem byli pilnowani przez funkcjonariuszy wspomaganych przez osobowe źródła informacji.

Pierwsza strona Informacji nr 2 o stopniu realizacji przedsięwzięć pionu kryminalnego związanych z zabezpieczeniem XXII Letnich Igrzysk Olimpijskich „Moskwa 80” podjętych w dniach 1-15 czerwca 1980 r. Ze zbiorów AIPN

Wniosek o delegowanie funkcjonariuszy do zabezpieczenia grup turystycznych wyjeżdżających na

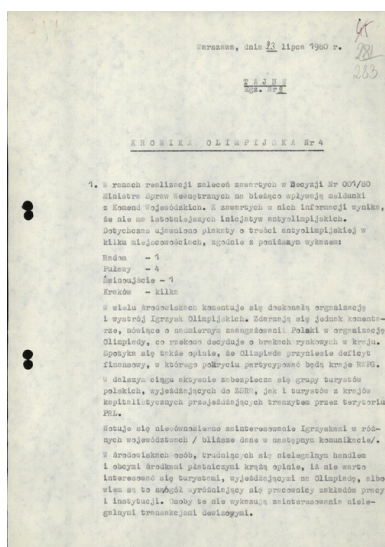
igrzyska olimpijskie, 27 czerwca

1980 r. Ze zbiorów AIPN

Nie inaczej postępowano z turystami – najliczniejszą grupą Polaków udających się do stolicy ZSRS, najczęściej w ramach zorganizowanych wycieczek. We wniosku o założenie sprawy obiektowej o kryptonimie „Olimp”, wszczętej na przełomie maja i czerwca 1980 r. na grupy wycieczkowe z woj. warszawskiego, wskazywano, że

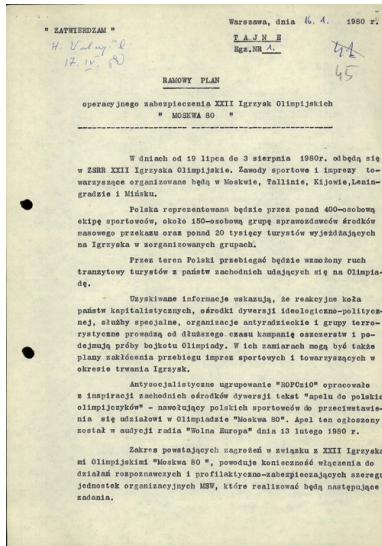
„[...] istnieje zagrożenie, iż ośrodki dywersji na Zachodzie oraz grupy antysocjalistyczne działające w kraju mogą wykorzystać wzmożony ruch turystyczny do podejmowania działań wrogich w odniesieniu do Polski i innych krajów demokracji ludowej [...]. Biorąc pod uwagę powyższe, istnieje potrzeba podjęcia w ramach sprawy obiektowej działań operacyjnych w celu rozpoznania zamiarów przeciwnika zbliżonych na wykorzystanie olimpiady do antysocjalistycznych celów politycznych oraz zakłócania przebiegu igrzysk sportowych i imprez towarzyszących”.

Przeciwdziałanie wrogim zamiarom rozpoczęto już na etapie starań o zgodę na wyjazd. Dokładnie sprawdzano wówczas osoby pragnące udać się na zawody. Przeprowadzono także rozmowy z wszystkimi pilotami wycieczek, a niektórych z nich starano się pozyskać do współpracy. Wycieczki na miejscu zabezpieczali zarówno funkcjonariusze wchodzący w skład ich kierownictw, jak i opiekunowie poszczególnych grup.

Informacja dotycząca sytuacji w

**kraju i działań podjętych w
związku z igrzyskami w Moskwie
(pierwsza strona), 23 lipca 1980
r. Ze zbiorów AIPN**

**Pierwsza strona ramowego planu
zabezpieczenia XXII Letnich
Igrzysk Olimpijskich „Moskwa
80”. Ze zbiorów AIPN**

* * *

Igrzyska olimpijskie okazały się spokojne dla polskich organów bezpieczeństwa. W tym czasie nie odnotowano bowiem zwiększonej aktywności grup opozycyjnych. Obawy związane z kolportowaniem licznych ulotek antykomunistycznych także okazały się bezzasadne. Na ulicach, m.in. Warszawy i Krakowa, najczęściej pojawiał się plakat przedstawiający czołg, którego lufy układały się w koła olimpijskie. Starannie wyselekcjonowani kibice z PRL również „stanęli na wysokości zadania” i „godnie reprezentowali nasz kraj”.

Zawody były także udane dla polskich sportowców, którzy z Moskwy przywieźli 32 medale (3 złote, 14 srebrnych i 15 brązowych) i zajęli 10 miejsce w medalowej klasyfikacji.

COFNIJ SIĘ